لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

الأصول الثلاثة

(د اسلام دري اساسي اصول)

ليکنه

شيخ محمد بن عبد الوهاب
(رحمت الله عليه)

ژباړنه

عبد النافع زُلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الأصول الثلاثة

(د اسلام دري اساسي اصول)

ليکنه

شيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمت الله عليه)

ژباړنه

عبد النافع ژلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

محمد بن عبد الوهاب بن سليمان

الأصول الثلاثة . / محمد بن عبد الوهاب بن سليمان .– الرياض، ١٤٢٤هـ.

٤٨ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٧-٤٤٤-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١– العقيدة الإسلامية ٢– التوحيد أ– العنوان

ديوي ٢٤٠ ١٤٢٤/٥٩٢١

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩٢١

ردمك : ٧-٤٤٤-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

پوه شه -الله دي په تا رحم وکړي- چې په مونږ د څلورو مسائلو زده کړه فرض ده:

لمړی: علم او پوهه، او هغه دا چې الله ﷻ، او دهغه پیغمبر ﷺ، او اسلام په دلايلو سره وپيژنو.

دوهم: په هغه عمل کول.

دريم: هغه ته دعوت کول (رابلل).

څلورم: د هغه په تکليفونو باندي صبر کول.

او دليل يې د الله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: بِسْمِ اللّــه الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿وَالْعَصْرِ * إِنَّ الإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ * إِلاَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ [د العصر سورت: ١-٣ آيتونه]

ترجمه: په نامه دالله چې ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونکی دی (شروع کوم). قسم په زمانه، بيشکه انسان په زيان کښي دی، پرته له هغو کسانو چې ايمان يې راوړ او نيك عمل يې تر سره کړ، او يو بل ته يې دحق سپارښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وصيت) وكړ، او يو بل ته يې دصبر او ثبات سپارښت وكړ.

امام شافعي رحمت الله عليه ويلي دي: «كه چيري الله ﷻ د خلكو لپاره ددغه سورت څخه پرته بل څه د حجت او دليل په توګه نه واى ليږلي، نو (دا به) دوى لره بس وو».

بخاري رحمت الله عليه ويلي دي: باب دى ددې خبري چي علم له عمل څخه مخكي دى[1].

او دليل يې د الله ﷻ دا قول دى چي فرمايي: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ﴾ [د محمد سورت: ١٩ آيت]

ترجمه: نو پوه شه چي بيشكه له الله څخه پرته بل دعبادت وړ معبود نشته، او دخپلي ګناه بخښنه وغواړه.

نو علم يې مخكي له قول (وينا) او عمل څخه ذكر كړ.

❋ ❋ ❋

پوه شه -الله دي په تا رحم وكړي- چي پر هر مسلمان نر او ښځي ددا دريو مسائلو زده كول او په هغي عمل كول

(١) صحيح البخاري ٢٢/١ كتاب العلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض دي:

لمړی: دا چې الله ﷻ مونږ پيدا کړي يو، او رزق يې راکړی دی، او خوشي (هسي) يې نه يو پرې ايښي، بلکه مونږ ته يې پيغمبر رالېږلی دی، نو څوک چې دهغه پيروي او اطاعت وکړي جنت ته به ولاړ شي، او څوک چې دهغه نافرماني وکړي دوزخ ته به ولاړ شي.

ددې خبرې دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:
﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولاً شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولاً ۞ فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلاً﴾[د المزمل سورت: ١٥، ١٦ آيتونه].

ترجمه: (ای خلکو) بيشکه تاسي لره مونږ (داسي) يو پيغمبر لېږلی دی، چې پر تاسي باندي شاهد دی، لکه چې مو فرعون ته يو پيغمبر لېږلی وو، خو فرعون دهغه پيغمبر نافرماني وکړه، نو له همدي کبله مو هغه ډېر سخت ونيوه.

دوهم: دا چې الله ﷻ دا نه خوښوي چې دهغه سره په عبادت کي څوک شريک ونيول شي، که دا شريک الله ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

نژدې ملائکه (پرښته) وي او که دالله دجانبه استول شوی نبي وي.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمایي:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [د الجن سورت: ۱۸ آیت]

ترجمه: او جوماتونه خاص خدای لره دي، نو دخدای سره بل هیڅوك مه بولئ.

دریم: څوك چې دپیغمبر ﷺ اطاعت او پیروي وکړي، او په یو خدای ﷻ ایمان راوړي، نو هغه ته روا نه دي چې دهغه چا سره دوستي او محبت وکړي چې دالله ﷻ او دهغه دپیغمبر دښمن وي، که څه هم ډیر نژدې دوست او خپل یې هم وي.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمایي:

﴿لاَ تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُوْلَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُوْلَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلاَ إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [دالمجادله سورت: ۲۲ آیت]

ترجمه: داسي خلك به ونه مومې چي (له يوې خوا) په خداى او دآخرت په ورځ ايمان ولري، او (له بلي خوا) له هغو كسانو سره چي دخداى او دهغه دپيغمبر سره شخړه كوي ملګرتيا وكړي، كه څه هم (دغه شخړه كوونكي) ددوى پلرونه يا زامن يا ورونه يا خپلوان وي، همدوى دي چي خداى ددوى په زړونو كښي ايمان ځاى په ځاى (مضبوط) كړى دى، او دوى ته يې له خپل نزد څخه په يوه روح سره قوت وركړى دى، او دوى به په داسي جنتونو كښي داخل كړي چي دهغو (تر ونو) لاندي ويالې بهيږي، او هلته به تل تر تله واوسيږي، خداى له دوى څخه خوشحاله شويدى او دوى (هم) له هغه څخه خوشحاله دي، دوى دخداى ګوند (لښكر) دى، پوه شئ چي بيشكه دخداى ګوند (لښكر)، همدوى دي بريالي (كامياب).

❊ ❊ ❊

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شه -الله ﷻ دي تا خپلي لاري ته هدايت کړي- چي دابراهيم ؑ دين او لاره داده چي يوازي دالله ﷻ عبادت په اخلاص سره وکړې، او په همدې سره الله ﷻ ټولو خلکو ته امر کړی، او د همدې لپاره يې پيدا کړي دي، لکه څنګه چي فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [دالذاريات سورت: ٥٦ آيت]

ترجمه: پيريان او انسانان مي ندي پيدا کړي مګر ددې لپاره چي زما عبادت وکړي.

او دعبادت څخه مراد دالله ﷻ په وحدانيت سره پيژندل دي، او له ټولو لوی کار چي الله ﷻ په هغه سره (بندګانو ته) امر کړی دی هغه توحيد دی، او توحيد دادی چي يوازي ديوه الله ﷻ عبادت وکړې شي، او له ټولو نه لوی کار چي له هغه نه يې (بندګان) منع کړيدي هغه شرك دی، او شرك دادی چي دالله ﷻ سره په عبادت کي بل څوك شريك شي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَاعْبُدُواْ اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا﴾[دالنساء سورت:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۶ آیت]

ترجمه: او د خدای عبادت وکړئ او د هغه سره هیڅ شی مه شریکوئ.

که تا ته وویل شي: چي هغه دري اصول (اساسي خبري) کومي دي، چي پر انسان يې زده کړه فرض ده؟

نو (په ځواب) کي ورته ووايه: چي هغه دادي: چي بنده خپل پروردگار، خپل دین، او خپل پیغمبر محمد ﷺ وپيژني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول اصل

[دخپل پروردګار پيژندل]

کله چي تا ته وويل شي: ستا پروردګار څوك دی؟

نو ووايه: چي زما پروردګار هغه ذات دی چي زه يې پاللی يم، او ټول جهان (عالم) يې په خپل نعمت سره پاللی دی، او هماغه زما معبود (خدای) دی، او پرته له هغه څخه بل معبود نه لرم.

ددې خبري دليل د الله جَلَّ جَلَالُهُ دا قول دی چي فرمايي: ﴿الْحَمْدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [دالفاتحه سورت: ۲ آيت]

ترجمه: ټولي ستايني يوازي الله لره دي، چي دعالميانو پالونکی دی.

او پرته د الله جَلَّ جَلَالُهُ څخه نور ټول مخلوقات عالم بلل کيږي، او زه ددې عالم يو جز يم.

کله چي تا ته وويل شي: خپل پروردګار دي په څه سره پيژندلی دی؟

نو ووايه: چي دهغه په نښو او مخلوقاتو سره، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه، ورځ، لمر، او سپوږمۍ دهغه له نښو څخه دي، او اوه آسمانونه، اوه ځمکي او کوم شيان چي په هغې کي دي، او يا ددوارو تر منځ دي، دهغه له مخلوقاتو څخه دي.

ددې خبري دليل د الله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لاَ تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلاَ لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [دفصلت سورت: ٣٧ آيت]

ترجمه: او دهغه له آيتونو (دقدرت ددلائلو) څخه شپه او ورځ، لمر او سپوږمۍ دي، نه لمر ته سجده وکړئ او نه (هم) سپوږمۍ ته، (بلکه) هغه خدای ته سجده وکړئ چي هغوی يې پيدا کړي دي، که تاسي يوازي دهغه عبادت کوئ.

او دا قول چي فرمايي: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللّهُ رَبُّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْعَالَمِينَ﴾ [دالاعراف سورت: ٥٤ آيت]

ترجمه: بيشکه چي ستاسي پروردګار هغه الله دی چي آسمانونه او ځمکه يې په شپږو ورځو کښي پيدا کړل، او بيا يې پر عرش باندي استواء وکړه، شپه لکه پردې غوندي پر ورځ باندي غوړوي، هره يوه په تلوار سره بله طلبوي، او لمر، سپوږمۍ او ستوري يې چي دهغه تر فرمان لاندي دي (پيدا کړيدي)، هو، پيدا کول او حکم فرمايل خاص هغه لره دي، خدای برکت والا دی، دعالميانو پروردګار دی.

او د(رب) څخه مراد معبود (دعبادت مستحق) دی، دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۞ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الأَرْضَ فِرَاشاً وَالسَّمَاء بِنَاء وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاء مَاء فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقاً لَّكُمْ فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۲۱، ۲۲ آيت]

ترجمه: ای خلکو، دخپل پروردګار عبادت وکړئ، هغه (پروردګار) چي تاسي او له تاسي څخه مخکښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسان یې پیدا کړي دي، ددې لپاره چې پرهیز ګار شئ، هغه (ذات) چې ځمکه یې تاسې ته فرش او آسمان یې (لکه) چت (غوندي) جوړ کړی او اوبه یې دآسمان څخه رانښکته کړي چې دهغې په وسیله یې ستاسو دروزئ دپاره (هر ډول) میوې ایستلي دي، نو په داسې حالت کښې چې (په حقیقت) پوهیږئ له خدای سره شریکان مه ګرځوئ.

ابن کثیر رحمت الله علیه وایي: «هغه ذات چې ددې شیانو خالق او پیداکونکی دی، هماغه دعبادت وړ دی»[1].

او د عبادتونو ټول هغه انواع او قسمونه چې الله ﷻ پرې امر کړی دی، لکه: اسلام، ایمان، احسان، دعا، ویره، امید، توکل، (دالله څخه) دثواب طمع لرل، او د

---

(۱) ابن کثیر دنوموړو دوو آیتونو دذکر کولو څخه وروسته وایي: «ددې آیتونو مضمون دادی: چې الله ﷻ خالق، رازق، ددنیا او دهغه داوسیدونکو مالك او رازق دی، نو ځکه خو ددې لائق دی چې یوازي دهغه عبادت وشي، او بل څوك ورسره شریك ونه ګڼل شي، الله ﷻ فرمایي: ﴿فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۲۲ آیت] ترجمه: نو پداسې حال کې چې (په حقیقت پوهیږئ) له خدای سره شریکان مه ګرځوئ.
دابن کثیر تفسیر ۱/۵۵ دي وکتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عذاب څخه يې ويريدل، خشوع، (دالله ﷻ) ويره په زړه کې ساتل، رجوع کول، مرسته او مدد غوښتل، پناه غوښتل، فرياد کول، ذبح (حلالـه) کول، نذر کول، او داسي نور هغه عبادات چي الله ﷻ پري امر کړی دی ټول خاص الله ﷻ لره دي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [دالجن سورت: ۱۸ آيت]

ترجمه: او جوماتونه خاص خدای لره دي، نو دهغه سره بل هيڅوك مه بولئ.

نو څوك چي لدې عبادتونو څخه څه شی دالله ﷻ څخه پرته بل چا لره وکړي، هغه مشرك او كافر ګڼل کيږي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿وَمَن يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لاَ بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِندَ رَبِّهِ إِنَّهُ لاَ يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾[دالمومنون سورت: ۱۱۷ آيت]

ترجمه: او هر څوك چي له خدای سره بل معبود وبولي، او (حال دا چي په ښکاره توګه) دخپل دغه كار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاره دلیل نلري، نو بیشکه چي دهغه حساب دهغه له پروردګار سره دی، او بیشکه کافران (هیڅکله) نه بریالي کیږي.

او دا حدیث: «الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ»[1].

ترجمه: دعا دعبادت مازغه (روح او جوهر) دی[2].

او دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ

---

(۱) ترمذي په کتاب الدعاء ۴۵۶/۵ (۳۳۷۱) نمبر حدیث سره روایت کړی او ویلي يي دي: چي دا حدیث غریب دی، په دغه لفظ سره یوازي ابن لهیعه روایت کړی دی، او الباني هم هغه ضعیف بللی دی، دالباني تعلیقات پر مشکات باندي (۲۲۳۱) نمبر حدیث، او ضعیف الجامع (۳۰۰۳) نمبر حدیث دي وکتل شي.
او لدي ښخه غوره حدیث هغه حدیث دی چي خپله ترمذي دنعمان بن بشیر څخه مرفوع روایت کړیدی او الفاظ يې دادي: «الدعاء هو العبادة» یعني: دعاء خپله عبادت دی.
ترمذي ۴۵۶/۵ کتاب الدعاء (۳۳۷۲) نمبر حدیث دي وکتل شي، او ترمذي ويلي دي: دا حدیث حسن او صحیح دی.
او همدارنګه دا حدیث ابوداود په کتاب الصلاة ۷۶/۲ (۱۴۷۹) نمبر حدیث سره، او ابن ماجه په کتاب الدعاء ۱۲۵۸/۲ (۳۸۲۸) نمبر حدیث سره هم روایت کړیدی.

(۲) ددې حدیث مطلب دادی: چي دعا دعبادت یو لوی رکن، او دهغې روح او جوهر دی، ځکه انسان هله الله ﷻ ته دعا کوي چي دمخلوقاتو څخه يې امید قطع شي، او دا دتوحید، اخلاص او عبادت له ټولو څخه لويه درجه ده چي انسان په بشپړ اخلاص او کامله توجه سره الله ﷻ ته دعا وکړي.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [دغافر سورت: ٦٠ آيت]

ترجمه: او ستاسي پروردګار وويل: زما عبادت وکړئ تر څو چي ستاسي (غوښتني) قبولي کړم (ومنم)، بيشکه هغه کسان چي زما له عبادت څخه تکبر کوي، هرومرو به په خواري (او سپکتيا) سره دوزخ ته ننوځي.

دالله ﷻ څخه دويريدلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿فَلاَ تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ [دآل عمران سورت: ١٧٥ آيت]

ترجمه: ددوی څخه مه ويريږئ، او زما څخه وويريږئ که ايمان لرئ.

دالله ﷻ رحمت داميد ساتلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿فَمَن كَانَ يَرْجُو لِقَاء رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا وَلاَ يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [دالکهف سورت: ١١٠ آيت]

ترجمه: نو هر څوك چي دخپل پروردګار دليدلو هيله لري نو بنايي چي نيك عمل وکړي او هيڅوك دخپل پروردګار په عبادت کښي شريك نکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر الله ﷻ دتوکل کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ [دالمائده سورت: ۲۳ آیت]

ترجمه: او پر خدای توکل وکړئ که تاسي ایمان لرونکي یاست.

او دا قول چي فرمایي: ﴿وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ [دالطلاق سورت: ۳ آیت]

ترجمه: او هر څوك چي پر خدای باندي توکل وکړي، همدی (خدای) ورته بس او کافي دی.

دالله ﷻ ثواب ته دامید لرلو، او دهغه دعذاب څخه دویریدلو، او هغه ته دخشوع کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ﴾[دالانبیاء سورت: ۹۰ آیت]

ترجمه: بیشکه چي دوی (داسي خلك) وو چي په نیکیو او دخیر په کارونو کښي یو له بل څخه وړاندي کیدل، او مونږ به یې (زمونږ دمرحمت څخه دبر خور کیدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هیله) او (زمونږ دعذاب) له ویرې بللو، او یوازي مونږ ته تواضع کونکي وو.

(په زړه کي دالله ﷻ نه دویري لرلو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿فَـلاَ تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي﴾ [دالبقره سورت: ۱۵۰ آیت]

ترجمه: نو له هغوی څخه مه ویریږئ، او له ما څخه وویریږئ.

(الله ﷻ ته) درجوع کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ﴾ [دالزمر سورت: ۵٤ آیت]

ترجمه: او خپل پروردګار ته رجوع وکړئ او هغه ته غاړه کیږدئ.

(دالله ﷻ څخه) دمرستي او مدد غوښتلو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿إِيَّـاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ [دالفاتحه سورت: ٥ آیت]

ترجمه: یوازي ستا عبادت کوو، او یوازي ستا څخه مرسته غواړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا حدیث: «إِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ»[۱].

ترجمه: کله چي مرسته او مدد غواړې نو دالله ﷻ څخه يې وغواړه.

(دالله ﷻ څخه) دپناه غوښتلو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝ مَلِكِ النَّاسِ﴾ [دالناس سورت: ۱ آيت]

ترجمه: ووایه: پناه غواړم دخلکو په پروردګار.

(الله ﷻ ته) دفرياد کولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ﴾[دالانفال سورت: ۹ آيت]

---

(۱) دا دپيغمبر ﷺ دهغه وصيت يو جز دی چي ابن عباس رضي الله عنهما ته يې کړی وو، او پيغمبر ﷺ په هغه کي ابن عباس ته داسي فرمايلي دي: اې هلکه، زه تاته دا څو خبري ښايم: چي دالله ﷻ داحکامو حفاظت وکړه، نو هغه به ستا حفاظت وکړي، او دالله ﷻ داحکامو حفاظت وکړه، نو الله ﷻ به همیشه (ستا دمدد دپاره) ستا په وړاندي وي، او کله چي سوال کوې، نو دالله ﷻ څخه سوال وکړه، او کله چي مرسته غواړې، نو دالله ﷻ څخه يې وغواړه...
دا حديث ترمذي ۶۶۷/۴ په کتاب صفة القيامة (۲۵۱۶) نمبر حديث، او احمد په مسند کي ۲۹۳/۱، ۳۰۷ نمبر حديث سره روايت کړی دی، او ترمذي ويلي دي: چي دا حديث حسن او صحيح دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: هغه وخت یاد کړئ کله مو چي دخپل پروردګار څخه مرسته غوښتله، نو هغه ستاسي (غوښتنه) ومنله.

الله ﷻ ته دذبح (حلاله) کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ❁ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَاْ أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ [دالانعام سورت: ۱٦۳-۱٦٤ آیتونه]

ترجمه: ووايه بیشکه زما لمونځ، زما قرباني، زما ژوندون او زما مرګ (ټول) الله لره دي چي پروردګار دعالمیانو دی. هیڅ شریك ده لره نشته، او په همدې (توحید) باندي زه مامور شوی یم، او زه لومړی دمسلمانانو څخه یم.

او دا حدیث: «لَعَنَ اللهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللهِ»[(۱)].

ترجمه: الله ﷻ په هغه چا لعنت کړی دی چي دالله څخه پرته بل چا ته ذبح (حلاله) کوي.

---

(۱) دا حدیث مسلم (دنووي شرح ۱۲۲/۱۳، ۱۲۳) په کتاب الأضاحي کي په (۱۹۷۸) [۴۳، ۴۴، ۴۵] نمبر سره روایت کړیدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الله ﷻ) ته دنذر کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا﴾

[دالانسان سورت: ۷ آیت]

ترجمه: دوی (خپل) نذرونه تر سره کوي، او دهغي ورځي څخه ویریږي چي شر یې چاپیرونکی او ښکاره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم اصل

داسلام دين په دلائلو سره پيژندل

داسلام دين دادی چي (بنده) يوازي الله ﷻ ته دهغه په وحدانيت په منلو تسليم شي، او دهغه اطاعت او بنده ګي وکړي، او دشرك او مشركينو څخه براءت او بيزاري وکړي.

داسلام دين درې درجې لري: اسلام، ايمان، او احسان، او دا هره درجه څو اركان لري.

اوله درجه: [اسلام]

داسلام پنځه اركان دي:

۱- دا ګواهي (شهادت) وركول چي پرته دالله ﷻ څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ دالله ﷻ پيغمبر دی. ۲- لمونځ كول. ۳- زكات وركول. ۴- روژه نيول. ۵- او دبيت الله حج كول.

دالله ﷻ دوحدانيت دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [دآل عمران سورت: ۱۸ آیت]

ترجمه: خدای او پرښتو او دعلم خاوندانو په دې شاهدي ورکړې چې بیشکه شان دادی چې پرته له هغه نه بل دعبادت وړ معبود نشته، پداسي حال کي چي په عدل سره دټول عالم تدبیرونکی دی، بیله هغه څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، دستر قدرت او حکمت خاوند دی.

او د(لااله الاالله) معنا داده: چي پرته دیو الله ﷻ څخه بل دعبادت وړ معبود نشته.

(لااله) پرته دالله ﷻ څخه دنورو ټولو خدایانو او معبودانو نفي کوي، او (الاالله) یواځي هغه الله ﷻ ته دعبادت کولو اثبات کوي، کوم چي په عبادت او پاچاهۍ کي هغه لره شریك نشته.

او ددې خبري وضاحت او تفسیر دالله ﷻ پدې قول کي راغلی دی: ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاء مِّمَّا تَعْبُدُونَ ۞ إِلاَّ الَّـذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ۞ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً

(c) ketabton.com: The Digital Library

بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ [دالزخرف سورت: ٢٦-٢٨ آيتونه]

ترجمه: او هغه وخت ياد کړه چې ابراهيم عليه السلام خپل پلار او خپل قوم ته وويل: بيشکه زه دهغه څه نه بيزار يم چي تاسي يې عبادت کوئ. پرته له هغه ذات نه چې زه يې پيدا کړی يم او هغه به ما ته بيشکه لاربنودنه وکړي. او هغه دتوحيد کلمه په خپل اولاد کښي پاتي کيدونکې کلمه وګرځوله، چې ګوندي دوی (خدای او دهغه توحيد) ته بيرته راوګرځي.

او پدې قول کې چې فرمايي: ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْاْ إِلَى كَلَمَةٍ سَوَاء بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ نَعْبُدَ إِلاَّ اللّهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضاً أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللّهِ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقُولُواْ اشْهَدُواْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [دآل عمران سورت: ٦٤ آيت]

ترجمه: ووايه: اې دکتاب خاوندانو، هغي خبري ته راشئ چي زمونږ او ستاسي تر منځ شريکه ده (هغه) دا چي بيله خدای څخه دبل شي عبادت ونکړو، او هيڅ شی دهغه سره شريك نکړو او ځيني زمونږ دي دالله څخه پرته ځيني نور دخدايانو په توګه ونه نيسي، نو که دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دکتاب خاوندانو) مخ واړاوه نو تاسي ووايئ: شاهد (او ګواه) اوسئ چي مونږ مسلمانان يو (الله ﷻ ته تسليم يو).

دا چي محمد ﷺ دالله رسول دی، دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [دالتوبه سورت: ۱۲۸ آيت]

ترجمه: بيشکه چي تاسي ته يو پيغمبر ستاسي له خپل (منځ) نه راغلی دی، ستاسي ربړونه او تکليف ورباندي ډير ګران دي، ستاسي (دخير لپاره) ډير حرصناك دی، او پر مؤمنانو باندي مشفق (شفقت والا) او مهربان دی.

او دمحمد ﷺ په پيغمبري او رسالت سره داقرار کولو او ګواهي ورکولو معنا داده: چي دهغه داوامرو اطاعت وشي، اود خبرو تصديق يې وشي، او دکومو شيانو څخه چي يې منع کړيده، دهغو څخه پرهيز او ځان وژغورل شي، او يوازي دهغه دسنت او طريقې مطابق دالله ﷻ عبادت وشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه، زکات، او دتوحید دتفسیر دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاَةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [دالبينه سورت: ٥ آيت]

ترجمه: او (پداسي حال کښې) چې دوی ګمارل شوي ندي مګر دا چې په زښت اخلاص سره دخدای عبادت وکړي (او عقيده لري) چې دين دهغه (لخوا) دی، او په عين حال کښې له هر ډول انحراف څخه ليري وي، لمونځ (دهغه له ټولو آدابو سره) اداء کړي، زکات ورکړي، او همدا صحيح او ټينګ (مضبوط) دين دی (چې هغه اسلام دی).

دروژې نيولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۱۸۳ آيت]

ترجمه: ای مؤمنانو، روژه پر تاسي باندي فرض کړې شوې ده لکه چې په هغو کسانو باندي چې له تاسي څخه پخوا وو، فرض کړې شوې وه، بنايي چې تاسو پرهيزګار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شئ.

دحج کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [دآل عمران سورت: ۹۷ آیت]

ترجمه: دخدای دپاره پر خلکو باندي دبیت الله حج (فرض) دی، په هغه چا باندي چي هغه ته دتلو توان لري، او څوك چي کافر شي نو بیشکه چي خدای له ټولو عالمیانو څخه بې پروا دی.

دوهمه درجه: ایمان:

ایمان څه دپاسه اویا (۷۰) څانګي (برخي) لري، له ټولو څخه اوچت او لوړه یې: د(لا اله الا الله) ویل دي، او له ټولو څخه وړوکې (کوچنی) یې دلاري څخه دضرر دشي لیري کول دي، او حیاء دایمان یوه برخه ده[1].

دایمان شپږ رکنونه دي: په الله ﷻ ایمان راوړل، او

---

(۱) دا حدیث بخاري ۱/۱۰ په کتاب الإيمان کي په دغه الفاظو «بضع وستون» یعني: څه دپاسه شپیته، او مسلم (دنووي شرح ۲/۲۰۲) په کتاب الإيمان کي په (۳۵) [۵۷، ۵۸] نمبر سره روایت کړیدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ﷻ په ملائکو (پرښتو)، کتابونو، پیغمبرانو، دقیامت په ورځ، او دخیر او شر په قضا او قدر ایمان راوړل.

ددې شپږو رکنونو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿لَّيْسَ الْبِرَّ أَن تُوَلُّواْ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَـكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾ [دالبقره سورت: ۱۷۷ آیت]

ترجمه: نیکي (یوازي) دا نده چې خپل مخونه ختیځ او لویدیځ لوري ته واړوئ، بلکه (غوره) نیکي دهغه چا ده چې په خدای، دآخرت په ورځ، (په ټولو) پرښتو، (په ټولو) کتابونو، او (په ټولو) پیغمبرانو باندي یې ایمان راوړی دی.

دقضا او قدر دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [دالقمر سورت: ٤٩ آیت]

ترجمه: بیشکه مونږ هر شی په اندازه پیدا کړی دی.

دریمه درجه: احسان:

احسان یو رکن لري، او هغه دادی: چې دالله ﷻ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي عبادت وکړې لکه چي ته هغه وينې، که يې ته نه وينې نو هغه خو تا ويني.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّ اللّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَواْ وَّالَّذِينَ هُم مُّحْسِنُونَ﴾ [دالنحل سورت: ۱۲۸ آيت]

ترجمه: بيشکه الله له پرهيزګارانو او نيکوکارانو سره دی.

او دا قول: ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ * الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ * وَتَقَلُّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ * إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [دالشعراء سورت: ۲۱۷-۲۲۰ آيتونه]

ترجمه: او په (هغه ذات) توکل وکړه چي دستر قدرت خاوند (او) مهربان دی. هغه (ذات) چي تا ويني کله چي (دعبادت دپاره) راپاځيږې. او (هم) دسجده کوونکو په منځ کښي ستا حرکتونه. بيشکه چي همدغه (خدای) دی اوريدونکی (او) پوه (دعلم خاوند).

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِن قُرْآنٍ وَلاَ تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلاَّ كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تُفِيضُونَ فِيهِ﴾ [ديونس سورت: ٦١ آيت]

ترجمه: او په هيڅ کوم کار (يا کوم فکر مشغول) نه يې، او دهغه څخه دقرآن دهيڅ يو (آيت) تلاوت نه کوې او (تاسي) هيڅ کوم کار نکوئ پرته لدې کله چي په هغه کښي بوخت کيږي (نو) مونږ پر تاسي باندي شاهدان (ګواهان) يو.

او داحاديثو څخه يې دليل دجبريل هغه مشهور حديث دی چي عمر بن خطاب ﷺ روايت کړی دی، چي وايي: «بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ(١) شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعَرِ، لا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخِذَيْهِ، وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، أَخْبِرْنِي عَنِ الإِسْلامِ، فَقَالَ: أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ،

(١) دا الفاظ په صحيح مسلم کي نشته، او دصحيح مسلم دحديث الفاظ داسي دي: «بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ...». صحيح مسلم کتاب الإيمان (٨) [١] نمبر حديث.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ، إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلا، قَالَ: صَدَقْتَ، فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ الإِيمَانِ، قَالَ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، قَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ الإِحْسَانِ، قَالَ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ السَّاعَةِ، قَالَ: مَا الْمَسْؤُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنْ السَّائِلِ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ أَمَارَاتِهَا، قَالَ: أَنْ تَلِدَ الأَمَةُ رَبَّتَهَا، وَأَنْ تَرَى الْحُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ، قَالَ: فَمَضَى، فَلَبِثْنَا مَلِيًّا، فَقَالَ: يَا عُمَرُ، أَتَدْرِي مَنْ السَّائِلُ؟ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: هَذَا جِبْرِيلُ، أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ أَمْرَ دِينِكُمْ»(۱).

ترجمه: پداسي حال کي چي مونږ د پيغمبر ﷺ سره ناست وو چي يو داسي سړی راغی چي تکي سپيني جامې او تک تور ويښته يې وه، او د سفر نښې وربانديي نه ليدل

---

(۱) دجبرائيل حديث مسلم پوره په کتاب الإيمان کي په (۸) [۱] نمبر سره دعمر بن الخطاب ﷺ څخه (دنووي شرح ۱/۱۲۶-۱۳۳)، او بخاري په مختصر ډول دابو هريره ﷺ څخه روايت کړيدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيدي، او نه هم له مونږ څخه چا پيژانده، نو دپيغمبر ﷺ مخي ته کيناست، او خپل ځنګنونه يې دپيغمبر ﷺ له ځنګنونو سره ولګول، او لاسونه يې پر ورنونو کيښودل، او ويې ويل: اې محمده، داسلام څخه مي خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (اسلام دادی): چي اقرار وکړې (ګواهي ورکړې) چي پرته دالله ﷻ څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ دالله ﷻ پيغمبر دی، او لمونځ په بنه توګه وکړې، او زکات ورکړې، او دبيت الله حج وکړې که دلاري توان در سره وو، (سړي) وويل: رښتيا دي وويل، نو مونږ تعجب وکړ چي هم پوښتنه تري کوي، او هم يې تصديق کوي، (سړي) وويل: دايمان څخه مي خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (ايمان دادی) چي په الله ﷻ، او دهغه په ملائکو، کتابونو، پيغمبرانو، دآخرت په ورځ، او دخير او شر په قضا او قدر ايمان راوړې، (سړي) وويل: رښتيا دي وويل، نو داحسان څخه مي خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (احسان دادی) چي دالله ﷻ داسي عبادت وکړې لکه چي ته يې وينې، نو که ته يې نه ويني، نو هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ديويني، (سړي) وويل: دقيامت څخه مې خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: څوك چې پوښتني ته ځواب ورکوي له هغه چا څخه چې سوال کوي زيات علم نلري (پدي هکله)، (سړي) وويل: نو دقيامت له نښو څخه مې خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (دقيامت نښې دادي) چې وينځه خپل بادار وزيږوي، او لوڅې پښې، بربنډ، فقيران دپسونو څروونکي (چوپانان) به ګوري چې دتعميرونو (په جوړولو کي به) يو له بل څخه زيات کوښښ کوي، (راوي) وويل: نو سړی ولاړ، نو څه شانتي کيناستو، او بيا (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: چې اې عمره، آيا پوهيږې دا سوال (تپوس) کوونکی څوك وو؟ ما ورته وويل: چې الله او رسول يې ښه پوهيږي، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: دا جبريل وو، راغلی وو چې تاسو ته ستاسو دين وښايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم اصل

[دخپل پيغمبر محمد ﷺ پېژندل]

ستاسي پيغمبر ﷺ محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم دی، او هاشم دقريشو څخه دی، او قريش دعربو څخه دي، او عرب داسماعيل بن ابراهيم الخليل -عليه وعلى نبينا أفضل الصلاة والسلام- دنسل څخه دی.

دپيغمبر ﷺ عمر دري شپيته (٦٣) کاله وو، چي څلوېښت (٤٠) کاله يې دنبوت څخه مخکي او درويشت (٢٣) کاله يې دنبوت او رسالت په حال کي تير کړي دي.

دنبوت دليل يې د ﴿اقرأ﴾[1] آيت دی، او درسالت دليل يې د ﴿المدثر﴾ آيت دی، داوسيدو ځای يې مکه وه، الله ﷻ (خلکو ته) استولی دی چي دشرك څخه يې وويروي، او توحيد ته يې دعوت کړي.

---

(١) د الله ﷻ دي قول ته اشاره ده: ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ [دالعلق سورت: ١ آيت] ترجمه: ولوله، دخپل پروردګار په نامه، هغه چي (ټول مخلوق يې) پيدا کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبرې دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:
﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ * قُمْ فَأَنذِرْ * وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ * وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ
* وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ * وَلاَ تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ * وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ﴾
[دالمدثر سورت: ۱-۷ آيتونه]

ترجمه: اې په ځان باندې دځادر نغښتونکيه، پاڅيږه (او نړيوال) وويروه، او خپل پروردګار په لويي سره ياد کړه، او خپلې جامې پاکې کړه، او له پليتۍ نه ډډه (او پرهيز) وکړه، او (پر چا باندې) منت مه ږده، چې (دهغه څه په مقابل کښې چې ورکړې دې دی) زيات بدل وغواړې، او دخپل پروردګار لپاره صبر وکړه.

او د ﴿قُمْ فَأَنذِرْ﴾ مراد دادی: چې دشرك څخه يې وويروه، او توحيد ته يې دعوت کړه، او د ﴿وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ﴾ څخه مراد دادی: چې په توحيد سره (دخپل پروردګار) تعظيم وکړه، او د ﴿وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ څخه مراد دادی: چې خپل عملونه دشرك څخه پاك کړه، او د ﴿وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾ مراد دادی: چې دبتانو څخه هجرت وکړه، او دهجرت کولو څخه مراد دبتانو پريښودل او دهغوی څخه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوی دپیروانو (مشرکینو) څخه بیزاره کیدل دي.

پیمغبر ﷺ لس کاله په همدې شکل سره توحید ته خلك رابلل، او دلسو کلونو وروسته آسمان ته وخيژول شو، او پنځه لمونځونه پرې فرض شول، (او دهغه څخه وروسته يې) درې کاله په مکه کي لمونځ وکړ، او بیا مدينې ته دهجرت کولو امر ورته وشو.

او دهجرت څخه مراد: دشرك دمحيط (ځای يا وطن) څخه داسلام محيط ته تلل دي، او دشرك دمحيط څخه داسلام محيط ته هجرت پر دې امت باندي فرض دی، او هغه به دقيامت تر ورځي پوري باقي وي.

ددې خبري دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلآئِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُواْ فِيمَ كُنتُمْ قَالُواْ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الأَرْضِ قَالْوَاْ أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُواْ فِيهَا فَأُوْلَـئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءتْ مَصِيرًا ❁ إِلاَّ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاء وَالْوِلْدَانِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلاَ يَهْتَدُونَ سَبِيلاً ❁ فَأُوْلَـئِكَ عَسَى اللّهُ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللّهُ عَفُوًّا غَفُورًا﴾ [دالنساء سورت: ۹۷-۹۹ آيتونه]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: بیشکه هغه کسان چې پر خپلو ځانونو يې ظلم کړيدی، ملائکې چې کله ددوی روحونه اخلي، ورته وايي: تاسي په څه حال کښې وئ؟ دوی په ځواب کښې وايي: مونږ دځمکي پر مخ ضعيفان (او مظلومان) وو، ملائکي وايي: آيا دخدای ځمکه پراخه نه وه تر څو چې تاسي پکښې هجرت کړی وای؟ نو ددوی ځای دوزخ دی او بد دورتلو ځای دی دوزخ. خو نا توان نارينه، ښځې او واړه چې نه دکومې وسيلې توان لري او نه کومه لاره پيدا کولای شي. نو داسي خلك هيله ده چې الله ددوی څخه (ددوی دغه ګناهونه) وبخښي، او الله عفوه کوونکی (او بخښونکی) ذات دی.

او دا قول چې فرمايي: ﴿يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ﴾ [دالعنکبوت سورت: ٥٦ آيت]

ترجمه: اې زما (مسلمانانو) بندګانو، بيشکه چې زما ځمکه پراخه (ارته) ده، نو خاص ما لره عبادت وکړئ.

بغوي رحمت الله عليه وايي: «دا آيت دهغه مسلمانانو په هکله نازل شوی دی چې په مکه کې پاتي وو او هجرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې نه وو کړي، (الله ﷻ) هغوی ته په ایمان سره خطاب وکړ».

او دحديثو څخه دهجرت دليل دپيغمبر ﷺ دا قول دی چې فرمايي: «لاَ تَنْقَطِعُ الْهِجْرَةُ حَتَّى تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ، وَلاَ تَنْقَطِعُ التَّوْبَةُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا»(۱).

ترجمه: تر څو چې دتوبې (ور) نه وي بند شوی، نو دهجرت (حکم) له منځه نه ځي، او تر څو چې لمر له مغرب (لويديځ) څخه نه وي راختلی، نو دتوبې (ور) نه بنديږي(۲).

او کله چې پيغمبر ﷺ په مدينه منوره کې ځای پر ځای شو، نو داسلام دنورو احکامو امر يې جاري کړ، لکه زکات، روژه، حج، اذان، جهاد، امر بالمعروف، او نهي عن المنکر، او داسې نور شرعي احکام.

---

(۱) دا حديث ابوداود په اول دکتاب الجهاد کې ۳/۳ په (۲۴۷۹) نمبر سره، او احمد په مسند کې ۹۹/۴، او نسائي په السنن الکبری کتاب السير کې (لکه څنګه چې په تقريب التحفة کې راغلي دي) په (۱۱۴۵۹) نمبر سره دمعاويه ﷺ څخه روايت کړيدی، او الباني په صحيح الجامع (۷۴۳۶) نمبر حديث کې هغه صحيح بللی دی.

(۲) ددې حديث څخه مراد دادی: چې دهجرت حکم او روا والی به تر قيامت پورې باقي وي.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پیغمبر ﷺ په نوموړي شکل سره لس کاله پاتي شو، او له هغه څخه وروسته بیا وفات شو، او دین یې باقي پاتي شو، او دهغه دین دی، داسي دخیر کار نشته چي خپل امت یې هغه ته نه وي رابللی، او نه داسي بد او ناوړه کار شته چي خپل امت یې له هغه څخه نه وي منع کړی.

او کوم دخیر کار چي خپل امت یې هغه ته را بللی دی هغه توحید، او هر هغه څه دي چي الله ﷻ یې خوښوي، او کوم شر چي خپل امت یې له هغه څخه منع کړی او ویرولی دی، هغه شرك، او هر هغه څه دي چي الله ﷻ یې نه خوښوي، او بد یې ګڼي.

الله ﷻ پیمغبر ﷺ ټولو خلکو ته استولی دی، او دهغه اطاعت یې پر ټولو انسانانو او پیریانو فرض کړیدی.

ددې خبري دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿قُـلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ [دالأعراف سورت: ۱۵۸ آیت]

ترجمه: ووایه (ای پیغمبره): اې خلکو بیشکه زه ستاسي دټولو دپاره دخدای پیغمبر یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دپيغمبر ﷺ په ذريعه خداى ﷻ خپل دين تكميل او پوره كړ، او دليل يې دهغه دا قول دى چي فرمايي: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الإِسْلاَمَ دِينًا﴾ [دالمائده سورت: ۳ آيت]

ترجمه: نن ورځ ما ستاسي دپاره ستاسي دين پوره كړ او پر تاسي باندي مي خپل نعمت تمام كړ، او اسلام مي ستاسي دپاره (د) دين (په توګه) غوره كړ.

او دپيغمبر ﷺ دوفات كيدو دليل دالله ﷻ دا قول دى چي فرمايي: ﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ * ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ﴾[د الزمر سورت: ۳۰-۳۱ آيتونه]

ترجمه: بيشكه ته مړ كيدونى يې، او دوى (هم) مړ كيدونكي دي. او بيا به بيشكه تاسو دقيامت په ورځ دخپل پروردګار په حضور (دخپلو كړونو په هكله) جګړه وكړئ.

او خلك چي كله مړه شي، نو بيا (دقيامت په ورځ) بيرته ژوندي كيږي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دى چي فرمايي: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾ [د طه سورت: ۵۵ آيت]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: تاسي مو له دې (خاوري) څخه پيدا کړئ، او په هغې کښې به تاسي ننه باسو، او بيا به تاسي له هغې څخه بل ځل راوباسو.

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَاللَّهُ أَنبَتَكُم مِّنَ الأَرْضِ نَبَاتًا ۞ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا﴾ [د نوح سورت: ١٧-١٨ آيتونه]

ترجمه: او خدای تاسي (دزرغون شوي شي په توګه) له ځمکي څخه پيدا کړي يئ. (او) بيا به تاسي بيرته هلته وګرځوي، او بيا به مو په راويستو سره راوباسي (ژوندي کړي).

او (دقيامت په ورځ) بيرته له ژوندي کيدو وروسته دعملونو حساب ورسره کيږي، او دهغې جزا ورکول کيږي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاؤُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى﴾ [د النجم سورت: ٣١ آيت]

ترجمه: تر څو هغو کسانو ته چي بدي يې وکړه ددوی دکړنو جزا ورکړي، او هغو کسانو ته چي نيکي يې وکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه بدله ورکړي.

او څوك چي د مرګ څخه وروسته بيا ژوندي كيدو څخه انكار وكړي كافر كيږي، او دليل يې د الله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن لَّن يُبْعَثُوا قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾

[د التغابن سورت: ۷ آيت]

ترجمه: كافران داسي غلط فكر (سوچ) كوي چي هيڅكله به دوی (ژوندي) راپورته نه كړي شي، ووايه: هو، قسم دی زما په پروردګار چي بيشكه تاسي به (ژوندي) راپورته كړي شئ، بيا به دهغه څه نه چي كول مو، خبر كړي شئ، او دا كار الله ﷻ ته آسان دی.

او الله ﷻ ټول پيغمبران ويرونكي او زيری وركوونكي استولي دي، او دليل يې د الله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿رُسُلاً مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلاَّ يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾ [د النساء سورت: ۱۶۵ آيت]

ترجمه: داسي پيغمبران چي (هم) زيري وركونكي او (هم) ويرونكي (دي) تر څو چي دخلكو سره دپيغمبرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(داستولو) څخه وروسته پر خدای باندي کوم دلیل نه وي.

دټولو څخه ړومبی پیغمبر نوح ﷺ دی، او اخیرنی پیغمبر محمد ﷺ دی، چي دټولو پیغمبرانو ختم کوونکی پیغمبر دی.

ددې خبري دلیل چي نوح ﷺ له ټولو څخه ړومبی پیغمبر دی دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِن بَعْدِهِ﴾ [د النساء سورت: ١٦٣ آيت]

ترجمه: بيشکه چي مونږ تا ته وحي وکړه، لکه چي نوح او دهغه څخه وروسته پيغمبرانو ته مووحي کړې وه.

دنوح ﷺ څخه تر محمد ﷺ پوري چي الله ﷻ هر امت ته پيمغبر استولی دی، هغوی ته يې ديو الله په عبادت سره امر کړي، او دطاغوت(١) دعبادت څخه يې منع کړيدي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [د النحل سورت: ٣٦ آيت]

---

(١) طاغوت هر هغه معبود ته ويل کيږي چي د الله ﷻ څخه پرته يې عبادت وشي، لکه شيطان، بت، مړی او داسي نور.(ژباړونکي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: او بیشکه چي مونږ په هر امت کښي یو رسول (ددغه فرمان سره) ولیږه چي: دخدای عبادت وکړئ او له بتانو څخه ځان وژغورئ.

او الله ﷻ په ټولو بندګانو دا فرض کړیده چي په طاغوت باندي کافر شي (او هغه ونه مني) او په یو الله ﷻ ایمان راوړي، ابن القیم رحمت الله علیه وایي: «له طاغوت څخه مراد هر هغه څوك دی چي بنده یې دشریعت خلاف عبادت، متابعت، او اطاعت وکړي».

او طاغوتان ډیر زیات دي، خو پنځه یې له ټولو څخه لوی دي: ١- ابلیس ملعون، ٢- هغه څوك چي خلك یې عبادت وکړي او هغه پدې راضي وي، ٣- هغه څوك چي خلك خپل عبادت ته رابولي، ۴- هغه څوك چي د غیبو دعلم دعوا وکړي، ۵- او هغه څوك چي دالله ﷻ ددین څخه پرته په نورو قوانینو حکم او فیصله وکړي.

ددي خبرو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿لاَ إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَد تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىَ لاَ انفِصَامَ لَهَا وَاللّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [د البقره سورت: ٢٥٦ آیت]

ترجمه: ددین په (منلو) کښي زور نشته، بیشکه چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمه لار له ګمراهۍ څخه څرګنده شوې ده، نو هر هغه څوك چې له طاغوت (باطله معبودانو) څخه مخ اړوي او په خدای ايمان راوړي نو بيشکه چې کلکه کړۍ يې ټينګه نيولې ده چې هيڅکله هغه لره شکيدل نشته او خدای ښه اوريدونکی (او) ښه پوهيدونکی دی.

او همدا د «لا اله الا الله» معنا ده.

او په حديث کې راغلي دي: «رَأْسُ الأَمْـرِ الإِسْـلاَمُ وَعَمُودُهُ الصَّلاَةُ وَذِرْوَةُ سَنَامِهِ الْجِهَادُ»[1].

ترجمه: ددين بنياد اسلام[2] دی، او ستنه يې لمونځ دی، او اوچته (جګه) څوکه يې جهاد دی.

والله أعلم.. وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم.

---

(١) دا حديث ترمذي ١٢/٥ په کتاب الإيمان کې په (٢٦١٦) نمبر سره، او ابن ماجه ١٣١٤/٢ په کتاب الفتن کې په (٣٩٧٣) نمبر سره، او احمد په مسند کې ٢٣١/٥، ٢٣٧ دمعاذ بن جبل رضي الله عنه څخه روايت کړيدی، او ترمذي ويلي دي: دا حديث حسن او صحيح دی.

(٢) داسلام څخه مراد دالله په وحدانيت، او دمحمد ﷺ په پيغمبري شاهدي (ګواهي) ويل دي، يعني: (اشهد ان لا اله الا الله، واشهد ان محمداً رسول الله) ويل دي.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د موضوعاتو فهرست

موضوع	صفحه

اول اصل: [دخپل پروردگار پیژندل] ۱۰
دوهم اصل: داسلام دین په دلائلو سره پیژندل........................ ۲۲
اوله درجه: [اسلام] ۲۲
دوهمه درجه: ایمان: ۲۷
دریمه درجه: احسان: ۲۹
دریم اصل: [دخپل پیغمبر محمد ﷺ پیژندل] ۳۴
دموضوعاتو فهرست ۴۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

الأصول الثلاثة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمه الله)

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

الأصول الثلاثة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمه الله)

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library